

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Øst-Telemarkens Brukseierforening
Såheimsveien 2
3660 RJUKAN

Vår dato: 20.11.2015
Vår ref.: 201506610-3
Arkiv: 312 / 016.H312
Deres dato: 16.11.2015
Deres ref.:

Saksbehandler:
Stein Wisthus Johansen

Øst-Telemarkens Brukseierforening - Tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for Måna nedstrøms Møsvatn i Skiensvassdraget, Tinn kommune

Vi viser til deres søknad av 16.11.2015 om tillatelse til midlertidig fravik fra manøvreringsreglementet for Møsvatn i perioden 18.11.2015 – 18.12.2015.

Om søknaden

NVE har mottatt følgende søknad fra Øst-Telemarkens Brukseierforening (ØTB) datert 16.11.2015:

«SØKNAD OM DISPENSASJON FRA MINSTEVANNFØRINGSPÅLEGG I MÅNA.

Bakgrunn for søknaden.

Under høstflommene i Måna 2014 og 2015 har det forekommet en ikke ubetydelig masseforflytning. ØTB har planlagt å gjennomføre nødvendige opprenskningsarbeider i Måna i tidsrommet 18. november - 18. desember 2015. Arbeidene vil bli foretatt på elvestrekningen fra dam Mæland til dam Dale.

Av manøvreringsreglementets pkt. 3 i ØTBs reguleringskonsesjon for Møsvatn, fastsatt ved kgl. res. av 13. februar 2015, fremgår at det i tiden 1. oktober – 31. mars skal slippes en minstevannføring i Måna fra dam Mæland til dam Dale på 1,0 m³/s.

Søknaden.

For at opprenskningsarbeidene skal kunne foretas under mest mulig optimale forhold søker ØTB om at manøvreringsreglementets minstevannføringspålegg, for så vidt angår den nevnte elvestrekning, bringes til opphør under anleggsperioden, dvs. i tidsrommet 18. november - 18. desember 2015. Alternativt søker ØTB om at minstevannføringspålegget reduseres så mye som mulig i anleggstiden. Etter ØTBs oppfatning vil opphør av minstevannføring i det omsøkte tidsrom ha begrensede miljømessige konsekvenser. Til orientering nevnes at det før meddelelse av ny reguleringskonsesjon for Møsvatn (13.02.2015), ikke var bestemmelser om minstevannføringer på den aktuelle elvestrekningen i Måna. For nærværende dispensasjons-søknad vises for øvrig til bestemmelsene i vannressurslovens § 40.»

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Høring

På grunn av sakens begrensede omfang har den ikke vært kunngjort lokalt. NVE har vært i kontakt med lokale myndigheter for å få deres syn på saken, og mener at den er tilstrekkelig belyst gjennom dette.

Tinn kommune v/ Bjørn Bjørnsen uttaler i e-post av 19.11.2015 følgende:

«Tinn kommune ynskjer at dei tiltaka det er søkt om vert gjennomført og at det vert gjeve tilstrekkeleg dispensasjon frå manøvreringsreglementet.

Generelt er det viktig at minstevassføringsregimet er så stabilt som råd. Det er ein lokal aurebestand på strekninga som i nokon utstrekning vert nytta til fisking. Med etablering av minstevassføring kan Måna få aukande verdi for fisking i nærmiljøet. Vi har ikkje god oversikt over i kva omfang det er gyting på strekninga mellom Dale og Mæland. Tørrlegging vil kunne ska eventuell rogn. Det same gjeld botn-faunaen. Dette er ei elvestrekning i Rjukan by, der det skjer ein viss difus avrenning til vassdraget. Minstevassføringa er avgjerande for å kunne oppnå miljømåla som er i ferd med å verta vedtekne i regional plan for vassforvaltning.

Det synest å kunne vera aktuelt å sleppa 0.1 – 0.2 m³/s vatn samstundes som arbeidet vert utført. Det bør og vurderast å gjennomføra ein enkel taksering av botndyr, fisk og gyting før og etter arbeidet vert utført. På den måten opparbeider ein seg kunnskap og får betre grunnlag for handsaming av eventuelle seinare søknadar.»

Fylkesmannen i Telemark v/ Arne Kjellsen uttaler e-post av 19.11.2015 følgende:

«Vi viser til søknad fra Øst-Telemarkens Brukseierforening om dispensasjon fra minstevannføringspålegg i Måna i Tinn kommune.

Fylkesmannen er av den oppfatning at oppretting / opprensning som følge av flomskader bør rettes opp i den omsøkte strekningen av Måna. Det bør stilles noen vilkår i forbindelse med tiltaket.

På den aktuelle strekningen mellom dam Dale og dam Mæland er det en lokal fiskestamme. For å få mer kunnskap om denne vil vi be om at det stilles vilkår om at det gjennomføres en begrenset fiskeundersøkelse hvor utbredelse og gyteforhold blir beskrevet. Bakgrunn for dette vil være å sikre kunnskapsgrunnlaget på den aktuelle strekningen før gravearbeid og oppretting blir gjennomført. Fylkesmannen har vært i kontakt med Nicolai Østhus ved ØTB om dette. ØTB vil eventuelt sørge for slik gjennomføring.

Vi mener videre at det vil være mulig å gjennomføre arbeidet med noe vannføring over dam Mæland. For å ivareta forhold for fisk og bunndyr i områder der opprenskningen ikke skal foregå vil vi be om at noe vannføring sikres. Vi vil be om at det slippes minimum 200 l/s for å ivareta de biologiske interessene i tiltaksperioden. Vannføringen må til enhver tid vurderes. Her er vi også åpne for en variasjon i perioden som i størst mulig grad ivaretar behovet til fisk og bunndyr. Lokalkunnskap bør da inviteres til å bidra med sin kunnskap.»

NVEs vurdering

NVE kan gi tillatelse til fravik fra manøvreringsreglement etter vannressursloven § 8 når formålet er nødvendig reparasjons- og vedlikeholdsarbeid. Tiltaket faller etter vårt syn inn under dette formålet. NVE gjør samtidig oppmerksom på at tiltak av denne typen som ikke synes å kreve en akutt hastesaksoppfølging, bør søkes om i god tid slik at saksbehandling og nødvendig informasjon overfor allmenne interesser i lokalmiljøet skal bli ivaretatt på en god måte.

Øst-Telemarkens Brukseierforening søker om å få fravike manøvreringsreglementet for Møsvatn gitt i Kgl. res. av 13.02.2015. Avviket gjelder pålegg om slipp av minstevannføring fra dam Mæland som i perioden 1. oktober til 31. mars skal være 1 m³/s. Bakgrunnen for søknaden er nødvendige opprenskningsarbeider i Måna på strekningen dam Mæland – dam Dale. Som en følge av høstflommer i 2014 og 2015 har det vært større masseforflytninger og et par terskler har fått skader som må utbedres. Det søkes i utgangspunktet om å gå ned til null slipp, alternativt å kunne redusere så mye som mulig i anleggstiden for å få de mest optimale forhold under utførelsen av arbeidet. ØTB mener selv tiltaket vil ha begrensede miljømessige konsekvenser.

Både Tinn kommune og fylkesmannen i Telemark har uttalt seg i saken og synes å ha en felles forståelse av situasjonen. Begge er for at tiltaket bør gjennomføres og at det bør settes noen vilkår i forhold til det å kunne redusere på minstevannføringen. Det opplyses om at det på den aktuelle strekningen er en lokal ørretbestand som i noen grad blir nyttet til fritidsfiske og at minstevannføringen har gitt dette elementet økende verdi i nærmiljøet. Videre medfører beliggenheten i forhold til Rjukan by en viss diffus avrenning til dette vassdragsavsnittet. Dagens minstevannføring er også avgjørende for å kunne oppnå miljømålet i den nye regionalplan for vannforvaltning. For å ivareta forholdene for fisk og bunndyr mener både kommunen og fylkesmannen at det bør slippes minimum 0,1 – 0,2 m³/s i perioden mens opprenskningsarbeidene foregår. Begge mener også at det bør gjøres en begrenset fiskeundersøkelse i forkant av tiltaksperioden hvor utbredelse av fisk, (bunndyr) og gyteforhold blir beskrevet. Dette for å skaffe kunnskap om den lokale fiskestammen før gravearbeider settes i gang. Kommunen tar til orde for at en tilsvarende undersøkelse bør gjennomføres etter at tiltaket er avsluttet. Fylkesmannen mener vannføringen til enhver tid må vurderes og åpner for at lokal kunnskap bør være med å vurdere variasjon i perioden som i størst mulig grad ivaretar behovet til fisk og bunndyr.

På strekningen Møsvatn – Tinnsjøen er det i dagens situasjon to delstrekninger med pålagt minstevannføring. Da NVE i 2008 avga innstilling om ny konsesjon for tilleggsregulering i Møsvatn, ble tema minstevannføring fra Møsvatn ned til Tinnsjøen grundig behandlet. Det ble foreslått slipp av minstevannføring både på strekningen dam Mæland til dam Dale og på strekningen dam Dale til Tinnsjøen. Fra dam Mæland var de vektlagte interessene som skulle ivaretas opplevelse/estetikk, friluftsliv/reiseliv, biologisk mangfold og forurensning. Fra dam Dale var det tilsvarende fisk, fritidsfiske, biologisk mangfold og friluftsliv/reiseliv som skulle ivaretas. Storørreten i Tinnsjøen og dens muligheter til å benytte strekningen nedstrøms dam Dale som gyte og oppvekstområde, var viktig for dimensjoneringen av minstevannføringen der. Det antas at storørreten gyter i løpet av oktober.

Etter NVEs oppfatning er det i første rekke biologisk mangfold og mulig forurensning som skal ivaretas på den aktuelle strekningen mellom dam Mæland og dam Dale. Opplevelse/estetikk og friluftsliv/reiseliv er av mindre betydning på denne årstiden. Når det nå gjennom høringen opplyses om den lokale ørretstammen og fiskeinteresser, synes dette å være lokalt det viktigste elementet i forhold til å ivareta biologisk mangfold. NVE ser det derfor som helt nødvendig at ikke minstevannføringen faller helt bort, men at det slippes noe gjennom systemet. NVE er enig med fylkesmannens forslag om at det bør slippes minimum 0,2 m³/s. NVE mener det blir vanskelig å administrere en variasjon i vannføringen slik fylkesmannen foreslår i denne relativt korte perioden det er snakk om her og vil gå for et fast slippvolum på 0,2 m³/s.

NVE ser at det kan bli noe økt turbiditet i vannet under gravearbeidene på strekningen oppstrøms dam Dale. Vi antar imidlertid at noe av slammet vil sedimentere i dammen slik at det blir begrensede mengder som går videre med minstevannføringen ned på gyteområdene til storørreten. Det antas dessuten at storørreten har avsluttet gytingen for i år og at en eventuell effekt av noe økt partikkeltransport vil ha små konsekvenser for biologien på denne vassdragsstrengen.

Fylkesmannen og også kommunen krever at det blir gjort fiskeundersøkelser i forkant av tiltaket. NVE har ikke hjemmel til å kunne kreve dette. I medhold av naturforvaltningsvilkårene som fulgte den nye reguleringskonsesjonen av 13. februar 2015, kan imidlertid fylkesmannen pålegge fiskebiologiske undersøkelser overfor regulanten. Fylkesmannen opplyser å ha vært i kontakt med ØTB om dette. Siden fylkesmannen ber om at det blir gjennomført slike undersøkelser i forbindelse med omsøkte tiltak, mener NVE det er naturlig at dette følges opp av fylkesmannen i samarbeid med ØTB. NVE vil derfor ikke sette dette som vilkår for tillatelsen om å kunne fravike manøvreringsreglementet i dette tilfellet.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE vil i den forbindelse påpeke at tiltaket er midlertidig og at en begrenset reduksjon av minstevannføringen over en periode på vel 4 uker ikke vil påvirke økosystemet negativt i nevneverdig grad. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Ved å ta slike hensyn kan ikke NVE se at en begrenset reduksjon av pålagt minstevannføring over en kortere periode er til skade for noen kjente allmenne interesser.

Konklusjon

NVE gir tillatelse til at Øst-Telemarkens Brukseierforening kan redusere vannslippet fra dam Mæland fra 1 m³/s til 0,2 m³/s over en periode på inntil 31 dager i perioden 24. november til 31. desember 2015.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- Alle vannføringsendringer skal skje med myke overganger for å unngå eventuell stranding av fisk.
- Det skal føres protokoll over tidsrommet med redusert minstevannføring.
- Perioden med redusert minstevannføring må gjøres så kort som mulig. Reglements pålagt minstevannføring skal slippes så raskt som mulig etter at arbeidene er avsluttet.
- Tiltaket skal kunngjøres én gang lokalt i god tid før reduksjonen i minstevannslipp starter.
- Redusert vannslipp fra dam Mæland må ikke påvirke reglements pålagt slipp fra dam Dale.
- Ved overtredelse av de fastsatte bestemmelsene gitt i loven eller i medhold av loven, plikter konsesjonæren etter krav fra NVE å bringe forholdene i lovlig orden. NVE kan fastsette tvangsmulkt ved overtredelse av bestemmelsene i konsesjonen eller andre bestemmelser med hjemmel i lov.
- NVE forutsetter at Øst-Telemarkens Brukseierforening har ordnet de privatrettslige forholdene som eventuelt måtte bli skadelidende av tiltaket.

Om klage og klagerett

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Fylkesmannen i Telemark
Tinn kommune